

Posudek na diplomovou práci bc. Veroniky Kiššové Výběrové prodejny s potravinářským sortimentem na obvodě Prahy 1 v 80. letech 20. století

Autorka se pokusila za pomoci metody orální historie přiblížit podobu některých vybraných specializovaných potravinářských prodejen v centru Prahy v 80. letech minulého století a nahlédnout do jejich fungování. Zároveň se zamýšlí i nad jejich pozicí v systému maloobchodu a nad jejich sortimentem. V. Kiššová pracuje s nevelkým vzorkem (6 narátorů, z toho ovšem jen tři působili v samotném podniku Potraviny Praha 1), což samozřejmě dosažení stanovených cílů zřetelně limitovalo. Jako důležitý komplementární pramen při neexistenci archivního fondu podniku Potraviny Praha 1 se ukázal dobový tisk. Vedle Večerní Prahy šlo přitom o oborová periodika Socialistický obchodu a Zpravodaj. Časopis potravinářského obchodu. Některé důležité informace nalezla autorka také v dobové literatuře zejména v relativně útlé publikaci 20 let potravinářského obchodu (Praha 1968). Bohužel ale nebyly v textu využity všechny možnosti, které skýtá dostupná sekundární literatura, přestože jsem autorce některé tituly při konzultacích doporučoval. Naopak ve vědeckém textu považuji za poněkud problematické využívání knihy Michala Petrova Retro ČS. Co bylo (a nebylo) za reálného socialismu (Brno 2013), přestože její úplné zavrhování rovněž nepokládám za správné.

Dostupné prameny autorce neumožnily skutečně komplexní zpracování, jde spíše o jednotlivé sondy založené nezřídka na jediném, a proto široce citovaném vyprávění, byť často velmi zajímavé a poodhalující dění zejména v Italské cukrárně ve Vodičkově ulici a v provozovně Jadranka v Pařížské ulici (vedle toho se věnuje i provozovněm Dům potravin, Paris-Praha, Frionor, Cukrárna Myšák, lahůdkářství Zlatý kříž a na obvodě vybudovaných prodejen sítě ESO). Na moje doporučení se V. Kiššová pokusila i o načrtnutí celkového pohledu na podnik Potraviny Praha 1, zde však byla úspěšná jen částečně. Provozovny jsou částečně nahlíženy zvnitřku, ale zároveň se autorka pokusila začlenit i zákaznický pohled. I vzorek zákazníků, kde se jistě nabízel větší množství narátorů, ale zůstal hodně omezený.

Do určité míry slabinou práce je autorčin sklon přejímat v některých pasážích poměrně otrocky formulace z dobové literatury a periodik. Ve snaze trochu rozšířit záběr práce se V. Kiššová místo pouští do sice zajímavých, ale jen velmi letmo nahozených exkurzů, k nimž jí často chybí potřebná znalost sekundární literatury. Jako příklad uvedme pasáže věnované významu obchodních značek (s. 13 – 14) nebo odstavce věnované seriálu Žena za pultem, k němuž existuje již velká řada různých studií či publikací (např. kniha Pauliny Bren Zelinář a jeho televize). Hlubší reflexi by si naopak zasloužila například otázka exkluzivity a luxusu v Československu osmdesátých let a také téma v období tzv. Přestavby stoupající důraz na Prahu jako výkladní skříň socialismu lákající ve velké míře i západní turisty. Pochopitelně lákavou výzvou se jeví i autorkou ani nenahozené možnosti komparace situace v centru Prahy s podobou sítě exkluzivních prodejen s potravinářským sortimentem např. ve Východním Berlíně v této době.

Vcelku vhodně se autorce podařilo vybrat materiály do přílohy. Čerpala především z již zmíněného dobového tisku, pozoruhodnou zajímavostí je inspekční záznam z konce roku 1987 získaný prostřednictvím jednoho z narátorů (Příloha č. 5). Bohužel jeho čitelnost je přece jen dost omezená.

Při hodnocení jsem zvažoval, že se V. Kiššová pustila do zpracování atraktivního tématu, k němuž však chybí dostatečné množství pramenů. Ocenil jsem i dobré využití často přehlíženého zdroje informací v podobě oborového tisku a skutečnost, že se jedná o práci svým způsobem průkopnickou. I přes tyto přednosti však nelze přehlédnout nedostatky zejména v práci se sekundární literaturou a jen velmi

limitovaný počet narátorů, stejně jako ne vždy zcela vyhovující míru hlubší reflexe problematiky. I proto nemohu práci lépe než stupněm velmi dobře a i ten bude vyžadovat pečlivě připravenou a dobře zvládnutou obhajobu.

Doc. PhDr. Martin Franc, Ph.D.